Դրանզիլվանիոյ»[2]։ Իր «այցարարութեան» նօտարն է Տէր Յովհաննէս Միխիթար Յօհաննեան, զոր մեր հրատարակած թուղթին սկիզբը իրեն աշակերտ կ'անուանէ։ Դրանսիլուանիա գալուն պատճառը կ'ըսէ վերջապէս՝ «ի տես բարեկամացս և յայց առնել եկեղեցեացս Հայոց»։ Միևնոյն ակնարկութեան կը հանդիպինք արդէն վերոյիշեալ երեք եղբայրութեանց մասին տուած կոնդակներուն սկիզբները՝ ուր կ'ըսէ, «գալով մեր այսր ի տես սիրելի ազգականաց և բարեկամաց մերոց» (ԳՈՎՐԻԿԵԱՆ. «Դրանսիլուանիոյ Հայոց մետրապոլիտը կամ Նկարագիր Կերլա Հայաքաղաքի». Վիեննա 1896. էջ 50-91)։

Ամենապատիւ Հայր ի Քրիստոս, և Տէր Վարդապետ

Գալով իմ այսր ի Դրանզիլվանիայ ի տես բարեկամացս, և յայց առնել Եկեղեցեացս Հայոց, գտի զաշակերտն իմ զՏէր Յօհաննէսն դարձեալ ի Հռոմայ՝ բերելով զյոգնափափագելի պատասխանիդ իմոյս Տրակի։ Որով անասելաբար զուարճացայ, և ևս առաւել ի ջերմեռանդութիւն և ի պատուելութիւն Վեհանձնութեանդ բորբոքեցայ։ Եւ աղաչեմ զի և առ ապա չարունակել զՀայրախնամ իղձդ առ իս մի ծանրասցիս։ Շնորհակալ գոլով յաղագս ամենայնի շնորհի, զոր Գերարգելի Հայրութիւնդ ցուցանես ի վերայ իմ։ Ահա ես շնորհիւ Տեառն աւարտեցի զԱյցարարութիւն իմ աստ ի Հայաքաղաքն Կեռլայ, և զկնի սակաւ աւուրց չուելոց եմ յԽպիչվալօվն, և անտի նախ ձմեռն սաստկանալ սկսցի, յերկիրն իմ դարձայց։ Սահմանելով իմ զեղբայրութիւնս ոմանս Աշխարհականաց, և տրամադրելով զեկեղեցական իրս, ամենեցուն հաւանութեամբն ի յերկրիս՝ թէ կղերց և թէ ժողովրդականաց՝ հաստատեցաւ նոր Տօմարն Հռոմէական, որպէս զի ոչ միայն Զատիկն, այլ և այլք հանդիսաւորագոյն տօնքն, ևս առաւել Սրբոց Առաքելոցն միշտ ըստ Հռոմէականին շրջեսցին, զոր ինքնին չարագրեցի (թէպէտ [յ]առաջագոյն ունէի զբազում ինչ ի պատրաստի) զխրատս, այսինքն Ռուպրիգաս, զաղիւսակս և զտօնացոյցն ինքն, բայց անխախտ պահելով զԾէսն մեր։ Զի անհնարին է ազգիս մերոյս, այլ՝ աստանօր այլապէս պահել, մանաւանդ զի և բոլոր Ազգն Մաճառաց թէ ի հոգևոր և թէ յաշխարհական կարգէն զայս Տօմարս ամենևին կամին։ Եւ ի սոցանէ, նաև յիմբէրատօրէն խնստանցեալ էս առ Սուրբ Առաքելական Աթոռն մերայինքս, և սոքա ևս ընդունելոց են, վասն որոյ յուսամք զերջանիկ ելս նորին։ Հոգացայց, զի այդանօր ի Վէնէտիկ ծախիւք ժողովրդեանս այսորիկ տպեսցի, միայն թէ Սուրբ Աթոռն ակն արկցէ։ Զորմէ ես յետոյ ոչ հեղգացայց Գերանձնութեանդ զեկուցանել յերկրէ իմմէ, քանզի և մեք Լեհացիքս ոգւով չափ բաղձամք տեսանել զայսպիսի տօմարն։ Փոստային յղեալ ոչ էհաս առ իս, թերևս ի դառնալն իմում ի տեղի իմ, գտից։ Ամենապատիւ Տեառն խաչատուր Վարդապետին զհպատակութիւն իմ բացատրեմ։ Աղաչեմ զվերոյ գրեալսն յայտնել նմա, և ասել նմա, թէ հնար իցէ զՏօմարն իմ զայն, զոր Սուրբ ժողովն յղեալ է նմա ի տեսանել և ի քննել, տարաձգել ջանասցի, զի մի պատճառաւ ինչ խափանեսցի այս նոր տօմարս, զոր առաքելոց եմք։ Հուսկ յետոյ խնդրեմք անմեղադիր լիցի ինքն և Գերարգելութիւնդ, զի ոչ յատուկ ձեռամբ իմով կարացի գրել, վասն զի սակաւ ինչ զախտ ջերման կրելով մատունք իմ դողդոջան։ Արդէն զիս սրբափայլ Աղօթիցդ յանձնելով զԱջդ խոնարհաբար համբուրեմ.

Մնալով

Գերապատիւ Վեհանձնութեանդ

ի Հայաքաղաքն
1729 Սեպտ. 28

Ամենախոնարհ ծառայ
Ստեփաննոս Ստեփանեան
Վարդապետ և Օֆիցեալ Ստանիսլաւօվա

2. Կը գտնենք իր մասին նաև հետևեալ տիտղոսները. «Աւագն Հոգաբարձուաց զատուորին», «տէգան Կամէնիցու, Ստանիսլաւու և այլոց քաղաքաց» (Հ. ԱԼԻՇԱՆ. Կամենից. էջ 156, 150)։